

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра історії філософії

«Затверджено»
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 25 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри історії філософії
докт. філос. наук, доц. Дахній А.Й.

Силабус з навчальної дисципліни
«ЛОГІКА»,
що викладається в межах ОПШ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 052 «Політологія»
2022 рік вступу

Львів 2022

Назва курсу	Логіка
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 05 «соціальні та поведінкові науки»; спеціальність – 052 «політологія»
Викладач курсу	Бовтач Світлана Володимирівна, старший викладач кафедри історії філософії
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: svitlana.bovtach@lnu.edu.ua Сторінка викладача: https://filos.lnu.edu.ua/employee/bovtach-s-v Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 303 Телефон: (032) 239-41-50
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення практичних занять (згідно розкладу та за попередньою домовленістю: філософський факультет, Університетська 1, ауд. 303). Також можливі он-лайн консультації через Zoom або Microsoft Teams (для погодження часу он-лайн консультацій слід написати на електронну пошту викладача або зателефонувати).
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/curriculum-politology https://filos.lnu.edu.ua/course/lohika-2 https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2234
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Логіка» є нормативною дисципліною для студентів 1 курсу освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 052 «політологія», яка викладається в 2 семестрі в обсязі 3 кредитів (90 годин) (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні теоретичні знання щодо особливостей організації мисленнєвої діяльності людини, а саме про універсальні форми та закони мислення та можливість набуття практичних навичок побудови правильних міркувань в процесі здійснення ними професійної, навчальної, науково-пізнавальної та соціально-комунікативної діяльності. Курс знайомить студентів із основами традиційної (аристотелівської) логіки та із результатами досліджень сучасних неklasичних логік, актуальних для спеціальності 052 – «політологія».
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Логіка» є розвиток навичок критичного мислення, формування і вдосконалення логічної культури фахового мислення через формування у студентів-бакалаврів навичок до

	<p>рефлексій щодо виокремлення логічної сфери аналізу міркувань, свідомого застосування загальних закономірностей організації процесів раціонального пізнання завдяки виконанню навчально-дослідницьких завдань.</p> <p>Для досягнення цієї мети необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ознайомити студентів із об'єктом, предметом, методом та методологічними функціями науки логіки; 2. визначити основні форми мислення, їхню логічну будову та різновиди; 3. продемонструвати нормативність вимог щодо коректного оперування поняттями, висловлюваннями та умовиводами в процесі отримання нового знання; 4. навчити виявляти критерії сумісності та несумісності відношень між формами мислення за змістом та за формою побудови; 5. розкрити особливості логічних процесів виведення нового знання та обґрунтування/спростування його щодо істинності; 6. охарактеризувати логічні компоненти дискурсу та основні вимоги щодо аргументації в сучасному політичному дискурсі. 7. ознайомити із методологією аналізу альтернатив в процесі прийняття рішень в проблемних ситуаціях.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хоменко І.В. Логіка: теорія та практика. Київ: ЦУЛ, 2021. 400 с. 2. Конверський А.Є. Критичне мислення. Київ: ЦУЛ, 2021. 344 с. 3. Конверський А.Є. Традиційна логіка. Підручник. Київ: ЦУЛ, 2021. 408 с. 4. Конверський А.Є. Сучасна логіка (класична та некласична). К.: ЦУЛ, 2020. 294 с. 5. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету. Львів: Ліга-Прес, 2017. 120 с. 6. Синиця А.С. Логіка: Навчальний посібник. Львів: ЛДУФК, 2012. 235 с. 7. Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 455 с. 8. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. Львів: Астролябія, 2002. 352 с. 9. Карамишева Н.В., Бовтач С.В. Навчальний посібник з логіки. Львів: Вид-тво ЛДУ ім. І. Франка, 1996. 193 с. 10. Тофтул М.Г. Логіка: посібник для студентів вузів. Київ: Вид. центр "Академія", 2012. 400 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карамишева Н.В. Евристика: навчальний посібник. Львів: ПАІС, 2013. 272 с. 2. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки: Навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 192 с. 3. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 280 с. <p>Інтернет-джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загадки для кмітливих. URL: http://zagadki.org.ua/. 2. Логіка. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidruchniki.com. 3. Український логічний портал. URL: http://logic.net.ua.

Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них: 32 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 42 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після успішного завершення курсу студент набуде:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальних компетентностей: <ul style="list-style-type: none"> - ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним. - ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). - ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. • спеціальних компетентностей: <ul style="list-style-type: none"> - СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. <p>Програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності. - РН04. Мати навички професійної комунікації. - РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. - РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. <p>Набуття вказаних компетентностей досягається завдяки тому, що за результатами засвоєння курсу студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати: <ul style="list-style-type: none"> а) на <i>понятійному</i> рівні – об'єкт та предмет вивчення логіки як науки; логічні основи аналізу мови як засобу виразу думок; основні форми абстрактного мислення та логічні закони, які виражають суттєві зв'язки між думками в процесі міркувань; способи визначення істинності висловлювань та особливості логічних методів, що використовуються в теоретико-пізнавальній та професійній діяльності політолога; б) на <i>фундаментальному</i> рівні – структуру та різновиди основних форм мислення; типи об'єктивно існуючих зв'язків та відношень між структурними елементами думки; вимоги формально-логічних законів, дотримання яких визначає логічну правильність розсудів загалом та в політичній теорії зокрема;

	<p>в) на <i>практично-теоретичному</i> рівні – правила виконання логічних операцій над поняттями, висловлюваннями та умовиводами (зокрема, правила дефініцій та класифікацій понять, правила побудови істинних висновків у дедуктивних та індуктивних умовиводах тощо); логічні способи доведень та спростувань, прийоми ведення дискусій та полемік, логіку вибору і прийняття рішень.</p> <ul style="list-style-type: none"> • вміти: <ul style="list-style-type: none"> а) на <i>репродуктивному</i> рівні – оперувати логічною термінологією з метою визначення сфери функціонування раціонального (логічного) мислення; застосовувати при побудові та аналізі текстів політичного змісту правила та закони логіки, правильно формулювати запитання при обговоренні та вирішенні фахових проблем; встановлювати відношення між висловлюваннями за істинністю, абстрагуючись від їх конкретного змісту; встановлювати типи логічних помилок, в тому числі і софістичних, у повідомленнях будь-якого характеру з метою вибору засобів для їх усунення; б) на <i>евристичному</i> рівні – виявляти найтипівіші випадки порушення законів логіки, що зустрічаються в літературно-публіцистичних творах та у текстах політичного змісту; наводити власні приклади, що ілюструють знання студента про специфіку логічної організації форм абстрактного мислення, принципи здійснення ряду логічних операцій над ними; робити нові, логічно обґрунтовані за змістом та коректні за формою висновки із відомих міркувань; вибирати найоптимальніший з точки зору логіки спосіб доведення чи спростування запропонованих тематичних тез, робити підбір необхідних та достатніх аргументів при доказі цих тез, пропонувати різноманітні варіанти моделей вирішення проблемних ситуацій в сфері політичної теорії та практики, обґрунтовувати вибір найоптимальніших із них.
Ключові слова	Мислення, структура мислення, логічна форма, логічна операція, логічний закон, логічна помилка, процедура раціонального виведення та обґрунтування істинного знання, логічна аргументація; суперечка, логіка вибору та прийняття рішень.
Формат курсу	<p>Для кращого розуміння та засвоєння тем курсу передбачено проведення лекцій, семінарських занять (перевірка рівня знань теоретичного матеріалу та якості виконання домашніх вправ та завдань) та консультацій.</p> <p>Формат навчання – змішаний:</p> <p>лекції – дистанційна форма проведення (на платформі Zoom; покликання на конференцію в Zoom розміщуватиметься на сайті факультету та в ЕНК на платформі Moodle);</p> <p>семінари – очний (в аудиторії згідно розкладу)</p> <p>консультації – очний або дистанційний (за домовленістю).</p> <p><i>Входження на дистанційні заняття повинно відбуватися із авторизованих акаунтів студентів.</i></p>
Теми	<p>Теми курсу подано у ДОДАТКУ 1 (схемі курсу «Логіка»).</p> <p>Також перед початком другого семестру в ЕНК курсі «Логіка-політологам. 2. 2022-2023» буде розміщено календарний план курсу «Логіка» на 2022-2023 н.р. із зазначенням теми, форми занять та конкретизацією дат їхнього проведення, укладений із врахуванням розкладу навчального процесу у 2 семестрі (ДОДАТОК 2.)</p>

Підсумковий контроль, форма	Залік (залік оформляється на підставі поточної успішності)							
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії та теорії політичних наук, історії філософії, філософії, мовленнєвої комунікації (української мови, риторики), достатніх для сприйняття категоріального апарату науки логіки та його застосування до логічного аналізу фахових знань.							
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	На лекціях – використання презентацій, аналіз методичних схем та таблиць, проведення експрес-опитування з метою виявлення та обговорення проблемних питань. На семінарах – усне обговорення теоретичного матеріалу та аналіз домашніх завдань; проведення дискусій, виконання короткострокових письмових/тестових тематичних самостійних робіт. Навчальні методи: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, інтерактивний, евристичний.							
Необхідне обладнання	Дошка. Екран. Проектор. Інтернет-зв'язок. Технічне обладнання та програмне забезпечення для проведення он-лайн лекцій, консультацій та обміну інформацією (комп'ютер/ноутбук/планшет/смартфон; Zoom, Microsoft Teams, Microsoft Stream, Outlook та ін.). Технічне обладнання та програмне забезпечення для використання методичних матеріалів (комп'ютер/ноутбук/планшет/смартфон; OneDrive, PowerPoint, Word тощо). Технічне обладнання та програмне забезпечення для використання ресурсів електронного курсу та забезпечення дистанційного контролю в системі MOODLE (Zoom, MS Teams, OneDrive, PowerPoint, Word; персональні коди доступу до ЕНК, надані відділом електронного навчання ЛНУ ім. Івана Франка, наявність корпоративної електронної скриньки тощо)							
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Підсумкова максимальна кількість балів за курс дорівнює 100 балам і визначається на підставі підсумкового результату поточного оцінювання. Поточне оцінювання проводиться за 10-бальною шкалою. Бали нараховуються наступним чином: оцінювання усної відповіді – від 0 до 10 балів; оцінювання самостійних письмових робіт – від 0 до 10 балів; оцінювання тематичних тестових завдань – від 0 до 10 балів; оцінювання письмових домашніх завдань (контрольних робіт, рефератів) – від 0 до 10 балів. Критерії для виставлення відповідних оцінок визначаються наступним чином:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Оцінка / рівень знань</th> <th>Критерії успішності</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>«нб» / «0»</td> <td>відсутність на занятті; / відмова від усного опитування; ненаписання письмової тематичної самостійної роботи без поважної причини; відсутність відробки заняття, пропущеного без поважної причини</td> </tr> <tr> <td>«1-2» («дуже погано, погано»)</td> <td>коли при відсутності оцінок за усне опитування правильних відповідей з письмової тематичної</td> </tr> </tbody> </table>		Оцінка / рівень знань	Критерії успішності	«нб» / «0»	відсутність на занятті; / відмова від усного опитування; ненаписання письмової тематичної самостійної роботи без поважної причини; відсутність відробки заняття, пропущеного без поважної причини	«1-2» («дуже погано, погано»)	коли при відсутності оцінок за усне опитування правильних відповідей з письмової тематичної
Оцінка / рівень знань	Критерії успішності							
«нб» / «0»	відсутність на занятті; / відмова від усного опитування; ненаписання письмової тематичної самостійної роботи без поважної причини; відсутність відробки заняття, пропущеного без поважної причини							
«1-2» («дуже погано, погано»)	коли при відсутності оцінок за усне опитування правильних відповідей з письмової тематичної							

		самостійної роботи дано лише на 1-2 запитання (із 10-ти запропонованих)
	«3-4» («незадовільно»)	низький рівень знань теоретичного матеріалу по темі; невиконання домашніх завдань; не опрацьовані питання для самоконтролю; коли при відсутності оцінок за усне опитування правильних відповідей з письмової тематичної самостійної роботи дано лише на 3-4 запитання (із 10-ти запропонованих)
	«5» («не достатньо»)	недостатній рівень знань теоретичного матеріалу по темі; неякісне виконання домашніх завдань; неякісно опрацьовані питання для самоконтролю; коли при відсутності оцінок за усне опитування правильних відповідей з письмової тематичної самостійної роботи дано лише на 5 запитань (із 10-ти запропонованих)
	«від 6 до 7» («задовільно»)	посередній рівень теоретичних знань по темі; у студента наявні розв'язки домашніх завдань, однак він демонструє своє нерозуміння цих розв'язків; завдання для самоконтролю опрацьовані лише частково; правильна відповідь лише на 6 чи 7 запитань з письмової тематичної самостійної роботи (із 10-ти запропонованих); пасивність під час обговорення питань теми та аудиторних розв'язків логічних завдань
	«від 7 до 9» («добре»)	належний рівень теоретичних знань по темі; студент може пояснити розв'язки домашніх вправ, але не вміє застосовувати принципи цих розв'язків до аудиторних завдань; якісно опрацьовані завдання для самоконтролю; правильна відповідь лише на 7 або 8 запитань з письмової тематичної самостійної роботи (із 10-ти запропонованих); активність під час обговорення питань теми та аудиторних розв'язків логічних завдань
	«9 і 10» («відмінно»)	якісний рівень теоретичних знань по темі; студент може пояснити розв'язки домашніх завдань і успішно застосовує принципи цих розв'язків до аудиторних завдань; якісно опрацьовані завдання для самоконтролю, наявність оригінального, творчого підходу до вирішення проблемних завдань; вміння застосовувати набуті знання для логічного аналізу тематичного (фахового) знання, розуміння методологічної функції отриманих знань з логіки

для подальшої теоретичної діяльності;
правильна відповідь на 9-10 запитань з письмової тематичної самостійної роботи (із 10-ти запропонованих);
висока активність під час обговорення питань теми та аудиторних розв'язків логічних завдань

Відпрацювання семінарських занять, пропущених з поважної причини (хвороби, важких сімейних обставин тощо), відбувається не пізніше як протягом наступного тижня, коли студент повернувся до навчання, та за наявності відповідних довідок, які засвідчують причину його відсутності. Форма відпрацювання – написання тематичної письмової самостійної роботи (або проходження тематичного тесту).

Підсумковий результат поточного оцінювання визначається як середньоарифметичний бал (САБ) зі всіх оцінок, які отримує студент впродовж семестру для різних видів навчальної діяльності.

Підсумкова максимальна кількість балів за курс визначається шляхом множення САБ на коефіцієнт 10 і дорівнює 100 балам.

Якщо середній бал студента за поточну успішність в кінці семестру є 5.1 та більше, то такий студент допускається до заліку та може бути атестований з дисципліни „Логіка”. В такому випадку до його оцінки застосовується *коефіцієнт 10*, а отримана кількість балів (від 51 до 100 за 100-бальною шкалою) переводиться за національною шкалою в результат „зараховано” та вноситься у залікову відомість.

Якщо середня оцінка студента за поточну успішність в кінці семестру є меншою ніж 5.1, то внаслідок застосування до неї коефіцієнта 10 вона є нижчою за заліковий рівень, тому у залікову відомість студентові виставляється „незараховано”. Такий студент скеровується на залік за талоном № 2 і здає його в письмовій формі протягом додаткової сесії по ліквідації академзаборгованостей.

Результати поточної успішності студентів, інформація про їх допуск чи не допуск до заліку оголошуються викладачем на останньому семінарському занятті.

Протягом вивчення курсу «Логіка» студенти виконуватимуть аудиторні письмові самостійні роботи або домашні контрольні письмові роботи.

Академічна доброчесність: роботи студентів повинні містити їх оригінальні відповіді. Списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Всі студенти зобов'язані відвідати усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають поінформувати викладача про неможливість відвідати заняття або причину пропуску заняття на електронну адресу викладача. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі

	<p>третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані при поточному усному опитуванні, дистанційному тестуванні, самостійних письмових роботах. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Залік з курсу «Логіка» оформляється на останньому занятті лише на підставі результатів поточного оцінювання.</p> <p>Однак за наявності дозволу на індивідуальний графік навчання студент матиме право отримати залік шляхом написання підсумкової залікової роботи з «Логіки».</p> <p style="text-align: center;">ПЕРЕЛІК ЗАЛІКОВИХ ПИТАНЬ З КУРСУ “ЛОГІКА”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Значення терміну “логіка”.</i> 2. Визначення логіки як науки. 3. Об'єкт та предмет вивчення логіки як науки. 4. Характеристика мислення як об'єкту дослідження логіки. Структура мислення. 5. Характеристика “логічної форми” мислення. Основні форми мислення. 6. Характеристика логічного закону. Основні закони формальної логіки. 7. Поняття “істини” в традиційній (аристотелівській) логіці. 8. Поняття “логічної помилки”. Види логічних помилок. 9. Основні принципи логічного аналізу мови як засобу виразу думок. 10. Предмет вивчення семіотики. Характеристика рівнів семіотичного аналізу мовних виразів. 11. Характеристика штучних мов. Поняття “формалізованої мови” в логіці. 12. Сутність основного методу логіки як науки. 13. Місце логіки в пізнавальній діяльності людини. 14. Значення логіки для формування культури (професійної культури) мислення людини. 15. <i>“Поняття” як форма мислення. Логічна структура поняття.</i> 16. Мовні форми виразу понять. Особливості взаємозв'язку поняття і слова. 17. Види понять за змістом і за обсягом. 18. Сумісні та несумісні відношення між поняттями. Зображення даних відношень за допомогою кіл Ейлера. 19. Відмінність між протилежними та суперечливими поняттями. 20. Узагальнення понять як логічна операція. 21. Обмеження понять як логічна операція. 22. Сутність визначення (дефініції) понять як логічної операції. Логічна структура визначення. 23. Логічні різновиди та способи визначень змісту понять. 24. Логічні вимоги (правила) щодо визначення змісту понять. 25. Сутність поділу (класифікації) понять як логічної операції. Логічна структура поділу.

26. Логічні різновиди поділу обсягу понять.
27. Логічні вимоги (правила) щодо поділу (класифікації) обсягу понять.
28. *“Висловлювання” як форма мислення. Логічна структура висловлювання.*
29. Мовні форми виразу висловлювань. Особливості взаємозв'язку висловлювання і речення.
30. Види висловлювань. Прості і складні висловлювання.
31. Види простих висловлювань. Характеристика атрибутивних, реляційних та екзистенціальних висловлювань.
32. Характеристика простих атрибутивних висловлювань за кількістю та якістю, формалізовані схеми їхньої побудови.
33. Види складних висловлювань, їх характеристика.
34. Умови істинності складних висловлювань.
35. Логічні відношення між висловлюваннями, критерії їх встановлення. *“Логічний квадрат” як спосіб зображення відношень між простими атрибутивними висловлюваннями.*
36. *“Умовивід” як форма мислення. Логічна структура умовиводу.*
37. Поняття про необхідні (демонстративні) та імовірнісні (недемонстративні) висновки.
38. Дедуктивний умовивід: визначення, різновиди, правила побудови.
39. Індуктивний умовивід: визначення, різновиди, правила побудови.
40. Умовивід за аналогією: визначення, різновиди, правила побудови.
41. Місце методу аналогії (моделювання) в пізнавальній діяльності людини.
42. Умови підвищення степені вірогідності висновку в імовірнісних умовиводах.
43. *Загальна характеристика основних формально-логічних законів.*
44. Закон тотожності. Характеристика логічних вимог (норм) даного закону та ознаки логічних помилок, що виникають при порушенні даних вимог.
45. Закон несуперечності. Характеристика логічної вимоги (норми) даного закону та ознаки логічних помилок, що виникають при її порушенні.
46. Закон виключеного третього. Характеристика логічної вимоги (норми) даного закону та ознаки логічних помилок, що виникають при її порушенні.
47. Закон достатньої підстави. Характеристика логічних вимог (норм) даного закону та ознаки логічних помилок, що виникають при порушенні даних вимог.
48. *Доведення та спростування як логічні операції, їхня логічна структура.*
49. Види доведень та спростувань.
50. Логічна характеристика непрямого доведення „від супротивного”.
51. Способи спростувань.
52. Логічні ознаки тези, спростованої шляхом критики: а) самої тези; б) аргументів доведення; в) демонстрації доведення.
53. Правила побудови доведень та спростувань; характеристика найтипівіших логічних помилок, що виникають при порушенні цих правил.
54. *Характеристика суперечки як методу вирішення спірних питань. Логічна структура суперечки.*
55. Відмінності між дискусією і полемікою як різновидами суперечки.
56. Класифікація суперечок за метою проведення, професійними сферами діяльності людини, організаційними формами проведення.

	<p>57. Характеристика конструктивної та неконструктивної суперечок.</p> <p>58. Поняття стратегії й тактики ведення суперечок. Різновиди тактичних прийомів.</p> <p>59. Логічні правила ведення суперечок.</p> <p>60. Логічна характеристика “безпредметної”, “безцільної” та “некоректної” суперечок.</p> <p>61. Софістичні прийоми, що використовуються у суперечках.</p> <p>62. Некоректні позалогічні (психологічні) засоби впливу на аудиторію в суперечках.</p> <p>63. Запитання як засіб пізнавальної діяльності. Логічна структура запитання.</p> <p>64. Види запитань та види відповідей, їхня логічна характеристика.</p> <p>65. Логічні правила формулювання запитань та відповідей.</p> <p>66. Поняття логічного методу. Види логічних методів.</p> <p>67. Предмет дослідження практичної логіки.</p> <p>68. Аксиоми деонтичної логіки.</p> <p>69. Логічні критерії вибору при наявності альтернативних ситуацій.</p> <p>70. Логіка переваги.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

*ДОДАТОК 1 (схема курсу «Логіка» у 2022-2023 н.р.)

№ з/п, год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) /лекція, семінарське заняття/самостійне опрацювання	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання для опрацювання	Термін виконання
1. 2 год.	Т.1. Предмет і метод науки логіки (ч.1) Значення терміну "логіка". Об'єкт і предмет вивчення науки логіки. Основний метод науки логіки.	Лекція 1	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 8-84. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017. (далі: Зб. *)	<i>Теоретичні питання:</i> Історія логічних вчень. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.1. Впр.: 1-15.	до тематичного семінару
2. 2 год.	Т.1. Предмет і метод науки логіки (ч.2) Проблема взаємозв'язку мислення та мови.	Лекція 2	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання,	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних	до тематичного семінару

			2011. – с. 8-84. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга- Прес, 2017.	домашніх вправ.	
3. 2 год.	Т.1. Предмет і метод науки логіки. Значення терміну "логіка". Поняття про форми і закони правильного мислення. Поняття про метод формалізації. Логіко-семантичний аналіз мови.	Семинар 1		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань	
4. 2 год.	Т.2. Поняття як форма мислення (ч.1) Визначення, логічна структура та мовні форми виразу понять. Види понять. Види логічних відношень між обсягами понять.	Лекція 3	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. - с. 103-115. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> "Слово", "термін", "поняття". Логічні прийоми утворення понять. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.2. Впр.: 1-40.	до тематичного семінару
5. 2 год.	Т.2. Поняття як форма мислення (ч.2) Логічні операції над поняттями та правила їх виконання: визначення змісту понять, поділ обсягу понять, узагальнення та обмеження понять.	Лекція 4	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 117-126. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів, 2017.	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних домашніх вправ.	до тематичного семінару

6. 2 год.	Т.2. Поняття як форма мислення (ч.1) Загальна характеристика поняття як форми мислення. Види понять за логічними критеріями. Відношення між обсягами понять за допомогою кіл Ейлера.	Семинар 2		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань	
7. 2 год.	Т.2. Поняття як форма мислення (ч.2) Аналіз логічних операцій над змістом та обсягом понять (узагальнення, обмеження понять; дефініція змісту понять; поділ обсягу понять)	Семинар 3		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань. Тематична аудиторна самостійна робота.	
8. 2 год.	Т.3. Висловлювання як форма мислення (ч.1) Визначення, логічна структура та мовні форми виразу висловлювань. Прості висловлювання: різновиди, особливості формалізації. Відношення між простими висловлюваннями за "логічним квадратом".	Лекція 5	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 126-133. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> "Речення", "висловлювання", "судження". <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.3. Впр.: 1-19.	до тематичного семінару
9. 2 год.	Т.3. Висловлювання як форма мислення (ч.2) Визначення, логічна структура складних висловлювань. Види складних висловлювань. Умови визначення істинісного значення	Лекція 6	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 133-138. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних домашніх вправ.	до тематичного семінару

	складних висловлювань.		студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.		
10. 2 год.	Т.3. Висловлювання як форма мислення Загальна характеристика висловлювання як форми мислення. Види простих та складних висловлювань. Відношення між висловлюваннями за формою побудови та істиннісним значенням ("логічний квадрат", таблиці істинності).	Семінар 4		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань. Тематична аудиторна самостійна робота.	
11. 2 год.	Т.4. Закони логіки Загальна характеристика логічного закону в традиційній логіці. Основні формально-логічні закони: закон тотожності, закон суперечності, закон виключеного третього, закон достатньої підстави (визначення, формальні вирази, особливості вимог, логічні помилки при порушенні даних законів).	Лекція 7	Карамішева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с.93-103. Бовтач С.В., Карамішева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> "Логічний закон" в традиційній та в символічній логіках. Основні риси логічних законів. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.4. Впр.: 1-19.	до тематичного семінару
12. 2 год.	Т.4. Закони логіки Загальна характеристика логічного закону в традиційній логіці. Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави. Софізми. Паралогізми.	Семінар 5		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань. Тематична аудиторна самостійна робота.	

13. 2 год.	Т.5. Умовивід як форма мислення (ч.1) Визначення, логічна структура умовиводу як форми мислення. Дедуктивні умовиводи: умовиводи логіки висловлювань.	Лекція 8	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 138-143, 154-157. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> Необхідні та вірогідні умовиводи. Ентимема, полісилогізм, епіхейрема. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.5. Впр.: 1-30.	до тематичного семінару
14. 2 год.	Т.5. Умовивід як форма мислення (ч.2) Дедуктивні умовиводи: умовиводи логіки предикатів. Безпосередні умовиводи. Простий категоричний силлогізм.	Лекція 9	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 143-154. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних домашніх вправ.	до тематичного семінару
15. 2 год.	Т.5. Умовивід як форма мислення (ч.3) Індуктивні умовиводи: визначення, різновиди, правила побудови. Умовиводи за аналогією: визначення, різновиди, правила побудови.	Лекція 10	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 157-165. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних домашніх вправ.	до тематичного семінару
16. 2 год.	Т.5. Умовивід як форма мислення. Дедуктивні умовиводи: різновиди,	Семінар 6		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ.	

	правила побудови. Індуктивні умовиводи: різновиди та правила побудови. Умовиводи за аналогією: різновиди, правила побудови.			Розв'язок евристичних завдань. Тематична аудиторна самостійна робота.	
17. 2 год.	Т.6. Доведення як логічна операція (ч.1.) Визначення, логічна структура доведення та спростування як логічних операцій. Види доведень та спростувань. Способи спростувань.	Лекція 11	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч.посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 165-171. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> Різновиди аргументацій. Поняття "факту": історичний факт, науковий факт. Прийоми інтерпретації фактів. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.6. Впр.: 1-22. Видача завдань для ДКР (до т.6, ч.2)	до тематичного семінару
18. 2 год.	Т.6. Доведення як логічна операція (ч.2.) Логічні вимоги до доведень та спростувань: вимоги до тези, аргументів та демонстрації. Характеристика типових логічних помилок, що виникають внаслідок порушення цих вимог.	Лекція 12	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч.посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 171-175. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	Опрацювання тематичного параграфу підручника. Виконання тематичних домашніх вправ.	до тематичного семінару
19. 2 год.	Т.6. Доведення як логічна операція. Загальна характеристика доведення та спростування. Види доведень та спростувань. Логічний аналіз доведень та спростувань.	Семінар 7		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань. Прийняття тематичної домашньої контрольної роботи (ДКР)	
20	Т.7. Логічні основи	Лекція 13	Карамишева Н.В. Логіка	<i>Теоретичні питання:</i>	до

2 год.	аналізу суперечок (еристика). Аналіз суперечки як способу вирішення спірних питань: визначення, логічна структура. Класифікація суперечок. Вимоги до аргументації в суперечках.		(теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 407-418, 419-447. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	Тактичні й стратегічні прийоми аргументації в суперечках. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: т.7. Впр.: 1-6; с.113-119, впр. 1-16.	тематичного семінару
21 2 год.	Т.7. Логічні основи аналізу суперечок. Логічний аналіз дискусій та полемік, що виникають у політичному дискурсі. Софізми, паралогізми у суперечках.	Семінар 8		Перевірка тематичної логічної термінології та домашніх вправ. Розв'язок евристичних завдань. Тематична аудиторна самостійна робота.	
22. 2 год.	Т.8. Логіка формування нового знання (евристика). Предмет дослідження евристики. Основні поняття евристики: запитання, проблема, метод, гіпотеза, теорія. Логіка запитань та відповідей. Види логічних методів. Парадокси наукового пізнання.	Лекція 14	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 138-146, 162-168, 257-275, 286-307, 312-318. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.	<i>Теоретичні питання:</i> Інтуїція як джерело отримання нового знання. Способи верифікації та фальсифікації гіпотез. Види теорій. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: с.36-37. Впр.: 20-24.	до тематичного тестування
23. 2 год.	Т.9. Практична логіка. Логіка дії. Логіка вибору та прийняття рішень. Основні поняття та норми деонтичної логіки. Логіка переваги.	Лекція 15	Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – с. 308-352. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних	<i>Теоретичні питання:</i> Особливості створення формально-логічних моделей в ситуації вибору. <i>Видача домашніх завдань:</i> Зб.*: с.107-112. Впр.: 1-17.	до тематичного тестування

			завдань для студентів філософського факультету - Львів: Ліга-Прес, 2017.		
24. 2 год.	Підсумкове залікове заняття	Лекція 16.		Ліквідація заборгованостей з курсу. Підбиття підсумків.	

**Примітка:

Перед початком другого семестру в ЕНК курсі «Логіка-політологам. 2. 2022-2023» буде розміщено календарний план курсу «Логіка» на 2022-2023 н.р. із зазначенням теми, форми занять та конкретизацією дат їхнього проведення, укладений із врахуванням розкладу навчального процесу у 2 семестрі (ДОДАТОК 2.)